

בחינת הקליף אצילה על כנות שונות 2009

שוקי קנוניץ וניצן רוטמן (שה"מ)

זמיר עשור (מו"פ צפון)

אריק וולק – חוות המטעים

תקציר

מקורה של המנדרינה אצילה באיטליה, משם יובאה לארץ ושחררה לבחינה בחלקות הניסוי. מדובר בעץ קוצני מאוד ויובינלי, אשר מתקשה להיכנס לניבה בשנים הראשונות והשנה הניב לראשונה יבול ראשון.

הפרי עצמו היה מחוספס ובאיכות ירודה מבחינה חיצונית. פירות רבים נפגעו מהקוצים הארוכים של העץ ונרקבו, אך טעמו היה טוב בעת הקטיפ (סוף דצמבר).

חומרים ושיטות

חלקת הקליף אצילהניטעה בשנת 2004 כחלק מפרויקט הזנים והכנות של מו"פ צפון בחוות החולה. מרווחי הנטיעה הם 3X5 מ' (סה"כ 67 עצים לדונם).

הניסוי בוחן את הקליף אצילה על הכנות 812, חושחש, וולקה-מריאנה וטרוייר ב-5 חזרות בנות 4 עצים (סה"כ 20 עצים בכל צירוף) הפזורות באקראי.

במהלך קטיפ הפרי נאספו המימצאים הבאים:

1. משקל הפרי לעץ
2. מספר הפירות לעץ
3. משקל פרי ממוצע
4. התפלגות גדלים
5. בדיקות איכות: % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה (מעבדת השירות של בית האריזה "קרני גליל-גולן).

תוצאות

קטיף

קטיף הפרי בחלקה התבצע השנה ב-28 בדצמבר 2009. במהלך הקטיף נשקל הפרי בכל חזרה, נספרו הפירות וחושב משקל הפרי הממוצע בכל חזרה (משקל / מספר פירות). על הכנה 812 לא התקבלו יבולים ולא הוא לא נספר ביבול הכללי.

טבלה 1: היבול לעץ ולדונם (ק"ג), מספר הפירות ומשקל הפרי הממוצע בקליף אצילה, חוות החולה 2009

כנה	יבול לעץ ק"ג	יבול לדונם ק"ג	פירות לעץ יה'	משקל פרי ג'
וולקה	13.2	884	73.0	188
חושחש	12.4	831	74.2	169
טרוייר	10.7	717	51.8	207

ל.מ.

ל.מ.

ל.מ.

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

בטבלה 1 ניתן לראות כי היבול בחלקה היה השנה נמוך וההבדלים שהתקבלו לא היו מובהקים. היבול לדונם על כנת הוולקה היה הגבוה ביותר (לא מובהק) ועמד על 0.9 טון לדונם, בכנת החושחש התקבל יבול של 0.83 טון ובטרוייר 0.72.

מספר הפירות לעץ היה נמוך ועמד על 73-74 פירו לעץ בוולקה ובחושחש, לעומת 52 פירות בכנת הטרוייר. משקל הפרי הממוצע על כנת הטרוייר היה הגבוה ביותר (לא מובהק) ועמד על 207 ג'. בכנת הוולקה עמד המשקל הממוצע לפרי על 188 ג' ובכנת החושחש על 169 ג'.

התפלגות גודל הפרי

במהלך הקטיף נלקחה דגימה של 100 פירות לחזרה לבדיקת התפלגות גודל הפרי על פי הקטרים המקובלים לייצוא קליפים. כל הפירות בדגימה נמדדו ובוצעה שקילה של חלק מהדגימות על פי הגדלים השונים.

טבלה 2: משקל הפרי לעץ והתפלגותו לגדלים השונים בזן אצילה, חוות החולה 2009

% פרי גדול מהיבול לד' %	פרי גדול ק"ג	התפלגות גודל (ק"ג)				טיפול
		<70	60-70	55-60	>55	
		0.181	0.128	0.109	0.090	
98.6%	800	9.6	2.3	0.2	0.0	וולקה
96.3%	793	9.8	2.0	0.4	0.0	חושחש
100.0%	610	8.5	0.6	0.0	0.0	טרוייר

בטבלה 2 ניתן ללמוד על התפלגות גודל הפרי במנדרינה אצילה. בגלל מיעוט היבולים, עיקר הפרי היה גדול ועל קוטר של 60 מ"מ. כאשר משקל הפרי הגדול לדונם היה גבוה יותר בכנות וולקה וחושחש, שם הוא עמד על 800-793 ק"ג לדונם לעומת 610 ק"ג בטרוייר.

בדיקות איכות פרי

במהלך הקטיף נלקחה מכל חזרה דגימה לבדיקות איכות הפרי על פי מדדים מסחריים של אחוזי מיץ, סוכר וחומצה ומספר זרעים. הבדיקה נערכה במעבדת השירות של בית האריזה "קרני-גליל גולן" באזור התעשייה צח"ר.

טבלה 3. בדיקת % מיץ, TSS, חומצה, זרעים ויחס הבשלה בקליף אורה/מורקוט, חוות החולה

2009

זרעים לפרי יח'	יחס הבשלה סוכר/חומצה	חומצה %	כ.מ.מ %	מיץ %	כנה
3.1	13.0	0.80	10.4	46.6	וולקה
3.4	13.2	0.81	10.6	43.6	חושחש
2.6	13.1	0.80	10.5	45.1	טרוייר

ל.מ

ל.מ

ל.מ

ל.מ

ל.מ

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

ניתוח תוצאות בדיקות האיכות לא מצביע על הבדלים משמעותיים בין שלוש הכנות שנבדקו והתוצאות כמעט שוות.

מספר הזרעים בפירות שנבדקו היה יחסית גבוה ביחס לקליפים אחרים שנבדקו העונה ועמד על 2.6-3.4 זרעים לפרי.

מסקנות ודין

מתוצאות השנה (2009) קשה עדיין לעמוד על טיבה של המנדרינה אצילה, בעיקר לאור הדיווחים כי מדובר במנדרינה בעל איכות טובה.

עם זאת ראוי לציין כי מדובר בקליף המתקשה להיכנס לניבה (גם לאחר חיגורים), העץ קוצני בצורה יוצאת דופן ומראה הפרי אינו מרשים.

לזכותו ייאמר כי מדובר בפרי בעל טעם טוב, אולם עונת הקטיף (דצמבר-ינואר) היא בעייתית בגלל הצורך להתמודד בשוקים מול מנדרינות איכותיות מכל אגן הים התיכון.